

Gotovo je bilo marsikomu težko pri tem slovesu, in kdor je vnet za napredek našega gledišča, se ni mogel iznebiti neke skrbi za bodočnost.

Dne 24. marca pa je imel svoj častni večer marljivi kapelnik naše opere, gosp. Hilarij Benišek. Pela se je z velikim uspehom prvič na našem odru nova Parmova opereta »Amazonke«.

Obširna ocena tega najnovejšega dela našega Parme nam je na razpolago, a smo jo morali radi nedostajanja prostora odložiti za prihodnjč.

Dr. Fr. Zbašnik.

Azrael na slovenskem odru. Vsebina te zanimive romantiške opere, katere dejanje se vrši v XIII. veku, je ob kratkem sledeča: I. dejanje. Demoni privlečejo v pekel v boju z Luciferjem ujetega angela Azraela, ki ga je Bog zavrgel, ker je Luciferju verjel, da je bil tudi Bog premagan. Azrael toži po sreči in blaženstvu, katero je v nebesih užival z angelom Nefto, in prosi Luciferja, naj mu dovoli za leto dni iti zopet na zemljo, za to da ugrabi za plačilo eno dušo nebesom ter mu jo privede. Satan privoli in zagrozi Azraelu, da neha biti demon in mu bode pretrpeti vse muke navadnih prokletih zemljanov, ako ne izpolni obljube čez leto dni. Azrael se vrne na zemljo. V nebesih prosi angel Nefta, obdana od trume nebeščanov, Marijo, naj sme za Azraelom na zemljo, da ga s svojo ljubeznijo reši preteče pogube in privede zopet v raj. Po priprošnji Marije usliši Bog prošnjo Nefte, ki se vrne kot nuna Klotilda na zemljo. — II. dejanje. Za hčer kralja brabantkega, za Lidoro se išče snubec. Lidora je magikinja in čarovnica, bliska njenih oči se je dosedaj še vsak ustrašil in zdaj že sedem let ni nobenega snubca. Kralj je že star in sili Lidoro, naj si izbere moža. V gozd skliče vso okolico, da si Lidora iz množice zbranih moških lahko izbere pogumnega snubca. Pride tudi Azrael v obleki plemiča in premaga Lidore dozdej neznosni pogled. Izvoljen je zaradi tega za Lidorinega moža. Dado mu prstan, ki ga pa on odkloni, ker ve, da ga Lidora ne ljubi, ampak sovraži. Azrael se zaljubi v ciganko Loretto. Žalilca kraljeve hčere nameravajo zgrabiti, Lidora pa si ga hoče s silo prisvojiti. Tedaj pride nuna Klotilda in izkuša duhove pomiriti, a Azraelov glas se ji zdi tako znan. »K tlom meče!« zakliče demon Azrael, ko ga naskočijo, in med gromom in treskom popadajo vojaki in kraljevo spremstvo na tla, Azrael pa odide nato z Loretto in cigani. — III. dejanje. Na bregu reke Schelde prepeva ciganka o ljubezni dozdej še neznanega junaka — demona, katerega ljubi. Približa se ji Lidora, ki je s čarovno umetnostjo dognala, da je Azrael demon. Užaljena, ker ne ljubi nje, ga hoče ugonobiti. Da torej Loretta čarovno tekočino in ji veli položiti Azraelu roki na srce, ga poljubiti na oči, ko zaspi, češ, da ji izda tako v spanju svojo skrivnost. Nato naj ga oblije s tekočino, da mu izgine peklenski čar. Azrael pride — Loretta stori po nasvetu Lidore — Azrael izda govoreč v sanjah svojo skrivnost — Loretta ga polije in iz Azraelovega telesa izgine med gromom in treskom peklenski čar — brez moči in zavesti obleži. — Klotilda z nunami spravi ranjenega Azraela v samostansko bolnico. — IV. d e j a n j e. Azrael pride iz bolnice. Leto se bliža koncu — ali naj se vrne brez obljubljenе duše v pekel? Klotilda ga zadržuje — ker ga ljubi — in se izda, tudi Azrael jo ljubi in bi jo odvedel rad s seboj v pekel. Klotilda mu obljubi, da gré ž njim, kamor hoče, ali prej naj ž njo moli pred oltarjem Matere božje. Angeli molijo za oba — in slednjč pripravi Klotilda Azraela do molitve. Ž njim klečeč moli: »Ave, Maria . . .«

Za njo jeclja Azrael molitev in kliče: »Jezus! Jezus!« Rešen je. — Zastor pade, a ko se zopet dvigne, sta Azrael in Nefta med angeli v nebesih. —

Franchetti, dasi Italijan, ima v glasbi malo italijanskega duha, kvečjemu še dosti melodijoznosti, drugače se popolnoma razlikuje od Verdijeve in Mascagnijeve muze; on je kot operni skladatelj moderen in si je izbral Wagnerja za vzor.

Njegov »Azrael« je moderno operno delo srednje vrednosti. Predstavljal se je že večkrat v Italiji, v Pragi — tudi v Ameriki — na večini večjih, svetovno znanih odrov pa še ne. Besedilo »Azraela« daje skladatelju vse ugodnosti za glasbene efekte in kontraste v obilici. Arije so vobče še dosti lepe in melodijozne. Najboljša je nastopna arija ciganke Lorètte v III. dejanju, opevajoče ljubezen do Azraela. Prav lepa je vloga Klotilde v IV. dejanju z Azraelom in zanimiv peterospev v II. dejanju. Zbori, osobito v nebesih, so pač glasbeno lepi in efektni, a misterioznega, vzvišenega, rajskega imajo malo na sebi, ker so harmonično le predebelo pobarvani z moškimi glasovi in ni pogojen religiozni duh pesmi. Orkestralno deluje Franchetti z vsemi modernimi sredstvi in je v tem oziru še najboljši. Lepa in karakteristična je glasba, ko se Nefti v I. dejanju prikaže Marija in v IV. dejanju. Vodilnih motivov v Wagnerjevem zmislu Franchetti nima, pač pa ponavlja prilično posamezna temata. V harmoničnem oziru se precej drži mej glasbene estetike, kontrapunktno je dosti zanimiv, sploh dober instrumentator, ki razume mojstrsko spajati barve raznih godal v nove interesantne efekte. Vendar je orkestralno spremljevanje vobče preobilno, megleno in ne posebno zanimivo. Kar se tiče lepih, do srca segajočih arij, znamenitih novih motivov in markantnih, dejanju prikladnih, izrazovitih zborov, Franchetti ni baš bogat!

O priliki vprizoritve opere »Germania« je pisal P. Marsup v glasbenem časniku »Musik« (maj 1902) iz Milana: »Kakor si Franchetti ni pridobil priznanja neodvisne kritike ne z »Azraelom« in »Columbo«, tako si ga tudi z »Germanijo« ne bode. Odvisna kritika se mu klanja in dobrika. On je večkrat milijonar in bi kot »mecen« bil več koristnega storil, da niso v njem zbudili častihlepnosti po lavorikah komponista«.

Tudi »Rivista musicale italiana«, anno IX, fascicolo II, piše kaj hladno o njem, med drugim pravi: »— — — mnogo je govoril mrzli inteligenci, a nič za srce — — —«

Izvajala se je pri nas opera dokaj dobro. Pohvaliti nam je soliste. Gospodična Prochazka se je odlikovala kot Nefta in je krasno uspela kot Klotilda v IV. dejanju. Gospa Hanus-Svobodova je bila krasna Loretta v igri in petju. Gosp. Glivarec — Lidora, gospod Vlček — Azrael, gosp. Aschenbrenner — Lucifer in brabantki kralj so častno rešili svoje vloge. Zbor v II. dejanju je še zadovoljivo, v I. dejanju v nebesih jo je pa popolnoma zavozil. Prejšnje čase je bil zbor dika in opora slov. gledališča, zadnje čase je pa večkrat res ovira uspehu opere. Pel je brez vsakega čuvstva.

Orkester je bil vobče preglasen, še dosti siguren, a v izvajanju zelo površen. Kdor je hotel uživati orkestralno glasbo, se je ni mogel dosti naužiti. Godci seveda niso krivi, ker vojaška godba z morda dvema vajama ne more delati čudežev.

L. Pahor.